

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківська міська рада
Головне управління статистики у Харківській області
Ізраїльський технологічний інститут
(Ізраїль)
Йорданський національний університет
(Йорданія)
Брестський державний технічний університет
(м. Брест, Республіка Білорусь)
Національний університет біоресурсів і природокористування України
(м. Київ)
Український державний університет залізничного транспорту
(м. Харків)
Одеський національний економічний університет
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
Харківський національний університет будівництва та архітектури

МАТЕРІАЛИ

X Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції

**«Європейський вектор модернізації економіки:
креативність, прозорість та сталий розвиток»**

18-19 квітня 2018 р.

ЧАСТИНА 1

ХАРКІВ 2018

Матеріали X Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції «Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток». Тези доповідей. Частина 1 – Харків: ХНУБА, 2018. – 308 с.

Доповіді наукової конференції містять результати досліджень відносно європейського вектору модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток за основними напрямками: креативна економіка та підприємництво: стан та перспективи розвитку; європейські практики та вітчизняний досвід децентралізаційних процесів; енергоефективність, ресурсозбереження та зелена економіка; гендерна справедливість в соціально-економічних системах; інструменти забезпечення прозорості публічного сектору.

Роботи друкуються в авторській редакції, в збірці максимально зменшено втручання в обсяг та структуру відібраних до друку матеріалів. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, яку надано в рукописах, а також коректність цитованості матеріалу, і залишає за собою право не розподіляти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, які розглянуті на конференції.

Редакційна колегія:

Калініченко Л.Л. – голова, проф., д-р екон. наук;
Смачило В.В. – проф., канд. екон. наук;
Пакуліна А.А. – доц., канд. екон. наук;
Колмакова О.М. – доц., канд. екон. наук;
Польова В.В. – викладач, канд. екон. наук;
Устіловська А.С. – викладач.

Відповідальний за випуск:

д-р екон. наук, проф. Калініченко Людмила Леонідівна

УДК 378.1

©Колектив авторів, 2018
© Харківський національний університет
будівництва та архітектури

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Канд. техн. наук, доц. Груник І.С.

Український державний університет залізничного транспорту

Підвищення відкритості економіки України та зокрема набуття чинності Угоди про зону вільної торгівлі України з ЄС привели до посилення міжнародної конкуренції і загострили проблему пошуку шляхів підвищення конкурентоспроможності вітчизняних промислових підприємств. Поглиблення виробничо-господарських відносин з ЄС повинно бути узгоджене з розробленою тактикою та стратегією проведення виваженої політики у сфері модернізації промислових і зокрема транспортних підприємств. Стан більшості вітчизняних промислових підприємств у цілому характеризується низькою інноваційною активністю, застосуванням застарілих техніки і технологій, неефективними системами організації бізнес-процесів тощо.

Для виправлення такої ситуації потрібна істотна трансформація промислових підприємств на основі модернізації, яку необхідно спрямувати не на одноразове вирішення завдань з низьким короткостроковим ефектом, а на комплексні зміни з метою досягнення високої якості виробничо-господарської діяльності на тривалу перспективу[2]. Реальні перетворення прогресивного спрямування проводяться на обмеженій кількості промислових підприємств. Найчастіше у більшості підприємств вивчається доцільність одиничних вузькопрофільних проектів модернізації, слабо виявляються потенційні можливості інвестування.

Сьогодні можна впевнено стверджувати, що основним завданням вітчизняного промислового підприємства є освоєння нових ринкових механізмів, здійснення прогресивних перетворень, формування спеціалізованих структур підтримки інноваційно-орієнтованого менеджменту. Проте реальний стан діяльності вітчизняних промислових підприємств свідчить про те, що подібні заходи на багатьох із них ще далеко не повною мірою матеріалізовані[1].

Традиційно вважається, що основне завдання модернізації промислових підприємств полягає в оновленні окремих видів устаткування. Такі заходи, як правило, пов'язані зі заміною чи доповненням наявного парку устаткування новим, не змінюючи загальної схеми здійснення технологічного процесу[3]. У сучасному розумінні модернізація підприємства насамперед полягає в організації цільового інвестування, спрямованого на вдосконалення і проведення його складових через ланцюг послідовних конструктивних змін до стану, що відповідає сучасному рівню здійснення виробничо-господарської діяльності. Тобто увага переноситься на проведення послідовних інвестиційних операцій, спрямованих на практичне використання в операційній та інших видах діяльності підприємства нових наукових і технологічних знань з метою досягнення комерційного успіху.

У цьому контексті основним пріоритетом модернізації промислових підприємств повинна стати орієнтація на науково-технічний прогрес, їх вихід на траєкторію стійкого розвитку за допомогою цілеспрямованих базисних перетворень, спрямованих у майбутнє. Така модернізація повинна орієнтуватися на досягнення науково-технічного прогресу в органічному взаємозв'язку зі стратегічними цілями розвитку підприємства, а також має врахувати його поточний стан (депресії, поживлення, відносної стабільності, розвитку). Підкреслимо, що науково-технічний прогрес охоплює не лише виробництво, а й сферу управління. Крім того, необхідно зазначити, що цілий спектр нововведень повинен спрямовуватися на більш раціональне використання сировинних ресурсів та екологічно чисте виробництво. З цієї точки зору процес модернізації являє собою цілеспрямоване заміщення морально й фізично застарілих об'єктів виробничо-господарської та управлінської сфер діяльності підприємства.

Такий підхід до визначення модернізації відображає необхідність у значущому комплексному перетворенні всіх сфер діяльності підприємства. Таким чином, сучасне бачення модернізації повинно охоплювати повний спектр взаємозв'язаних ланок удосконалення виробництва, системи управління загалом, стану екології, роботи з персоналом, оновлення асортименту продукції[4].

Наведений спектр напрямів модернізації промислового підприємства підкреслює складність та багатоваріантність можливих рішень. Основоположною ідеєю модернізації промислового підприємства у предметній області і одночасно основним теоретичним положенням повинна стати поступова безперервна економічна трансформація організації, яка в цілому повинна узгоджуватися з поступальними змінами зовнішнього середовища.

На різних стадіях розвитку підприємства пріоритетними стають усе нові заходи, спрямовані на його модернізацію, а поточні цілі інноваційних впроваджень змінюються з часом[5]. За своєю природою модернізація не може бути забезпечена лише одним видом нововведень, наприклад, впровадження нових технологій потребує певних змін у системі управління підприємством (підрозділом). Ці заходи в сфері модернізації повинні проявлятися у послідовності виконання таких положень:

- 1) першочергова підтримка тих видів діяльності підприємства, що мають високий мультиплікативний ефект на внутрішньогосподарську діяльність;
- 2) модернізація на новій технологічній основі основного капіталу промислового підприємства, зосереджуючись на основних напрямках його економічної діяльності;
- 3) задоволення попиту споживачів на високоякісну продукцію через модернізацію діяльності підприємства.

Загалом можна виділити такі правила успішного проведення процесу модернізації:

- план проведення модернізації на підприємстві повинен формуватися з урахуванням довгострокової стратегії його розвитку;
- інвестувати кошти у модернізацію підприємства доцільно лише у тому випадку, якщо підприємство одержить більшу вигоду, ніж від накопичення коштів на депозитах;
- реалізація проектів модернізації підприємств повинна здійснюватися лише тоді, коли вони є рентабельними з урахуванням чинника часу і впливу рівня інфляції;
- приймати остаточні рішення щодо інвестування в проекти модернізації доцільно лише в тому випадку, коли забезпечується економічна вигода з урахуванням величини можливого ризику.

Очевидно, що вдосконалення систему управління, у свою чергу, обумовлює потребу коригування технологічних процесів виробництва і т. д. Очевидно, що для успішної модернізації підприємства потрібно спиратися на певну цільову економічну модель, на основі якої буде апробуватися і коригуватися комплексна програма його розвитку. Така модель повинна інтегруватися в систему управління підприємством. Вона повинна передбачати заходи щодо прогнозування та планування проектів модернізації у рамках комплексної програми розвитку підприємства, визначення необхідних обсягів інвестицій та оцінювання ризику. Цільовий критерій економічної моделі повинен бути багатовимірним, а його основним завданням є узгодження процесів модернізації об'єктів економічної діяльності підприємства зі стратегічними цілями його розвитку.

Отже підводячи підсумок що-до модернізаційних процесів у ринкових умовах господарювання розвиток промислових підприємств повинен орієнтуватися на задоволення суспільних потреб. Значною мірою вирішення цього завдання лежить у площині модернізації підприємства як цілісної системи шляхом якісних, незворотних, цілеспрямованих взаємозв'язаних перетворень, спрямованих у такі сфери: удосконалення виробництва і системи управління, покращення стану екології і роботи з персоналом, оновлення асортименту продукції. Сукупність проектів модернізації підприємства

повинна спрямовуватися на збалансоване виважене вирішення поточних проблем та забезпечення позитивних тенденцій у діяльності підприємства в перспективі.

Практичне втілення поставлених завдань полягає у послідовному визначенні сукупності актуальних для підприємства проєктів модернізації, формуванні цільової моделі перетворень організації, уточненні структури та обсягів джерел інвестування, а також при завершенні – налаштування бізнес-процесів підприємства. Реалізація комплексної програми розвитку підприємства шляхом модернізації стає необхідною умовою досягнення його якісного економічного зростання, максимально повного впровадження актуальних інноваційних розробок, підтримання високого рівня конкурентоспроможності на внутрішніх та зовнішніх ринках.

Література: 1. Валінкевич Н.В. Управління потенціалом та розвитком підприємств на основі модернізації / Н.В. Валінкевич // Глобальні та національні проблеми економіки Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2012. – № 1 (45). – С. 128–134.; 2. Дикань В.Л. Реанимирование экономики Украины / В.Л.Дикань // Вісник економіки транспорту і промисловості . – 2014. – № 45. – С. 36–50.; 3. Єщенко П. Відновлення соціально-економічного розвитку – пріоритет номер один у світі та в Україні / П. Єщенко, А. Арсєнко // Економіка України. – 2012. – № 1. – С. 36–50.; 4. Кірдіна О.Г. Обмеження та орієнтири техніко-технологічного розвитку України в умовах глобалізації / О. Кірдіна // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 4. – Т. 1. – С. 179–184.; 5. Петрович Й.М. Модернізація промислових підприємств як передумова їх ефективного розвитку / Й.М. Петрович // Сучасні проблеми економіки і менеджменту : тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 45-річчю Інституту економіки і менеджменту та 20-річчю Інституту післядипломної освіти Національного університету «Львівська політехніка», Львів, 10–12 листопада 2011 року / Національний університет «Львівська політехніка». – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 249–250.; 6. Эйзенштадт Ш. Новая парадигма модернизации // Сравнительное изучение цивилизаций. – Хрестоматия. / Сост. Б.С. Ерасов – М., 2000. – 473 с. 15.

САНАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Асист. кафедри АФМ Дзюрах Ю.М.
Національний університет «Львівська політехніка»

На сучасному етапі економічного розвитку в Україні досить значна кількість підприємств не в змозі стабільно функціонувати, оскільки постійно виникають нові економічні, політичні чи екологічні ситуації, що характеризуються неоднорідністю та загрожують виникненню кризових явищ. Діяльність в таких умовах може призвести суб'єктів господарювання до банкрутства або їхньої тимчасової неплатоспроможності.

Термін «санация» походить від лат. sanare, що означає «оздоровлення» або «виужання». Серед фахівців відсутня єдина думка щодо трактування цього поняття.

Так, І.М. Зеліско вважає, санация – одна з найважливіших ланок економічної політики первинної ланки економіки, за допомогою якої може бути подолана криза, забезпечене економічне зростання та збалансування життєдіяльності окремого підприємства [3]. Найважливішим фактором успішної діяльності підприємств на сьогоднішній день виступає її нормативно-правове забезпечення. Українське законодавство, в тому числі і законодавство про банкрутство, має ряд прогалин та потребує певного реформування. Закон про банкрутство повинен ставити перед собою головну мету – не закрити підприємство за надзвичайних, складних обставин, як це є зараз, а постаратися всіма можливими способами відновити його платоспроможність.

Матеріали

X Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції

**«Європейський вектор модернізації економіки:
креативність, прозорість та сталий розвиток»**

ЧАСТИНА 1

Макетування: В.М. Бредіхін, В.В. Благой, О.М. Колмакова

Матеріали опубліковані в авторській редакції

Підписано до друку 12.04.2018. Формат 60 x 90/16. Друк цифровий.

Папір офсетний. Облік.-вид. арк. 19,25. Умовн. друк. арк. 15,4.

Тираж 400 прим. Зам. № 5/04/18.

Видавець ХНУБА, 61002, Харків, вул. Сумська, 40

Виготовлювач: ФОП Панов А.М.

м. Харків, вул. Жон Мироносиць (Раднаркоміська), 10, оф. 6

тел. +38 (057) 714-06-74, +38 (050) 976-32-87

copy@vlavke.com, <http://vlavke.com.ua>
